

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Pracujeme společně, pracujeme lépe: nový rámec pro otevřenou koordinaci politiky sociální ochrany a začlenění v Evropské unii

KOM(2005) 706 v konečném znění

(2006/C 185/15)

Dne 22. prosince 2005 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Zaměstnanost, sociální věci, občanství“, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 20. března 2006. Zpravodajem byl pan Olsson.

Na 426. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 20. a 21. dubna 2006 (jednání ze dne 20. dubna), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 31 hlasy pro a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Stručný názor EHSV

1.1 EHSV souhlasí s předmětem sdělení. K posílení sociálního rozměru Lisabonské strategie dojde, pokud členské státy prostřednictvím nového rámce propůjčí větší politickou váhu cíli modernizace a zlepšení sociální ochrany. Sociální rozměr je nezbytný k tomu, aby bylo možné čelit výzvám vyplývajícím z globalizace a stárnutí populace. Různé cíle Lisabonské strategie, zvláště udržitelný hospodářský růst, větší počet lepších pracovních míst a větší sociální soudržnost, musí být posilovány a podporovány stejnou měrou.

1.2 Komise potřebuje zahájit dialog s členskými státy, aby zvýšila povědomí o příslušných sociálních politikách.

1.3 Ačkoli EHSV iniciativu vítá, rád by poukázal na to, že je třeba přihlížet ke konkrétním rysům všech tří jednotlivých dílčích oblastí, jejich odlišným fázím vývoje, ale i k rozdílům mezi členskými státy.

1.4 Jedním ze tří přesahujících cílů je „posílit správu, transparentnost a zapojení zainteresovaných stran do navrhování, provádění a monitorování politiky.“ Sociální partneři a jiné klíčové subjekty organizované občanské společnosti se musejí mnohem více zapojit do všech klíčových aspektů procesu.

1.5 Nový rámec a jeho cíle jsou pro členské státy dobrou příležitostí, jak zdůraznit sociální rozměr ve svých národních programech reforem při stanovování a provádění konkrétních národních priorit.

1.6 EHSV by měl v rámci probíhajících činností monitorovat nový rámec otevřené koordinace a před jarním summitem v roce 2007 podat zprávu o pokroku.

2. Stručný obsah dokumentu Komise

2.1 Komise navrhuje zjednodušenou otevřenou metodu koordinace sociální ochrany a sociálního začlenění v souladu se svými prvními plány z roku 2003. Jsou stanoveny přesahující společné cíle, které jsou doplněny konkrétními cíli pro každou z následujících tří dílčích oblastí:

- 1) odstranění chudoby a sociálního vyloučení,
- 2) přiměřené a udržitelné důchody a
- 3) přístupná a udržitelná zdravotní a dlouhodobá péče vysoké kvality.

2.2 Cílem návrhu je definice nového rámce, jenž by z otevřené metody koordinace učinil silnější a viditelnější proces, který je lépe integrován do Lisabonské strategie. Je třeba zlepšit postupy a systém práce (zapojení subjektů, správu, časový plán, podávání zpráv, hodnocení, výměnu osvědčených postupů, vzájemné učení, informace). Nový rámec se vztahuje na tříleté období (2005-2008).

2.3 Členské státy musejí do září 2006 na základě společných cílů předložit národní strategie sociální ochrany a sociálního začlenění, aby mohly být zařazeny do národních programů reforem, které by měly být hotovy 15. října 2006.

3. Obecné poznámky

3.1 Aby mohl Výbor plnit svou poradní funkci, měl být návrh zveřejněn do 22. prosince 2005. Toto zpoždění znemožnilo Výboru řádně přispět k příslušným schůzím ministrů a k jarnímu summitu v březnu 2006.

3.1.1 EHSV již konstatoval a kritizoval krátké lhůty pro konzultace u jiných důležitých otázkách, jako například u návrhu Komise k tématu integrovaných hlavních směrů pro růst a zaměstnanost⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Viz stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady o hlavních směrech politiky zaměstnanosti členských států (na základě článku 128 Smlouvy o ES), zpravodaj: pan Henri Malosse, Úř. věst. C 286, 17.11.2005.

Výbor zdůrazňuje, že při předkládání důležitých návrhů, které jsou součástí revidované Lisabonské strategie, musí být dodržena kvalita postupu konzultací.

3.2 V každém případě vzhledem k tomu, že se návrh opírá o tříletý cyklus, může toto stanovisko přispět k provádění a monitorování nového rámce členskými státy a Komisí.

3.3 EHSV nedávno vyjádřil svůj názor na správu Lisabonské strategie a zároveň komentoval provádění otevřené metody koordinace⁽³⁾. V roce 2003 Výbor přijal stanovisko k prvnímu návrhu Komise na zefektivnění⁽³⁾. Toto stanovisko se zabývalo úvahami Výboru o využití otevřené metody komunikace v souvislosti s důchody a zdravotní péčí⁽⁴⁾. EHSV v současné době rovněž připravuje stanoviska k dalším souvisejícím tématům⁽⁵⁾.

3.4 K naší lítosti jen několik národních programů reforem předložených v říjnu 2005 obsahovalo prvky sociální ochrany a sociálního začlenění. Příslušné zainteresované strany nyní musejí navrhnout a provádět národní strategie a programy reforem, aby tak zajistily zohlednění sociálního rozměru. Toto stanovisko by mělo být považováno za příspěvek k tomuto procesu.

3.5 EHSV souhlasí s předmětem sdělení. K posílení sociálního rozměru Lisabonské strategie dojde, pokud členské státy prostřednictvím nového rámce propůjčí větší politickou váhu cíli modernizace a zlepšení sociální ochrany. Sociální rozměr je nezbytný k tomu, aby bylo možné čelit výzvám vyplývajícím z globalizace a stárnutí populace. Různé cíle Lisabonské strategie, zvláště udržitelný hospodářský růst, větší počet lepších pracovních míst a větší sociální soudržnost, musí být posilovány a podporovány stejnou měrou.

⁽³⁾ Viz stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Směrování k evropské znalostní společnosti - příspěvek organizované občanské společnosti k Lisabonské strategii (průzkumné stanovisko), zpravodaj: pan Jan Olsson, spoluzpravodajové: paní Eva Belabed a pan Joost va Iersel, Úř. věst. C 65, 17.3.2006.

⁽³⁾ Viz stanovisko EHSV k tématu Strengthening the social dimension of the Lisbon strategy: Streamlining open coordination in the field of social protection* (Posílení sociálního rozměru Lisabonské strategie: zefektivnění otevřené komunikace v oblasti sociální ochrany), zpravodaj: pan Wilfreid Beirnaert, Úř. věst. C 32, 5.2.2004.

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru k tématu Supporting national strategies for safe and sustainable pensions through an integrated approach* (Integrovaný přístup k podpoře národních strategií pro jisté a udržitelné důchody, zpravodajka: paní Giacomina Cassina, Úř. věst. C 48, 21.2.2002, s. 101.

⁽⁵⁾ Viz probíhající práce EHSV k tématu Social cohesion: fleshing out a European social model* (Sociální soudržnost: realizace evropského sociálního modelu), SOC 237 a k Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down the procedure for implementing Regulation (EC) No 883/2004 on the coordination of social security systems* (návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, jež stanoví postup provádění nařízení (EK) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení), SOC 197.

3.6 Vzhledem k této skutečnosti a k trvale znepokojivé sociální situaci v Evropské unii EHSV naléhá na Evropskou komisi a členské státy, aby občanům vyslaly jasné pozitivní poselství týkající se zvýšeného úsilí o zdůraznění sociálního rozměru jako třetího pilíře Lisabonské strategie.

3.7 EHSV uznává, že politiky sociální ochrany jsou převážně v pravomoci členských států. Komise však potřebuje zahájit dialog s členskými státy, aby zvýšila povědomí o příslušných sociálních politikách. EHSV naléhá na členské státy, aby převzaly politickou odpovědnost a čelily budoucím výzvám. Výbor zdůrazňuje, že dosažení evropských cílů stanovených v novém rámci bude záviset na odhodlání a schopnosti každého členského státu plnit své závazky na podporu sociálního pokroku v rámci modernizace a procesu vedoucího k finanční udržitelnosti sociální ochrany.

3.8 Je třeba plně využít nutného pozitivního vzájemného působení mezi hospodářskou politikou, strategiemi zaměstnanosti a sociální ochrany. Ambiciózní sociální politiky založené na solidaritě by měly být považovány za produktivní faktor, jenž má příznivý vliv na růst a zaměstnanost⁽⁶⁾. Udržitelnost sociálních politik zároveň závisí na hospodářském růstu podporovaném lepší evropskou koordinací hospodářských politik.

3.9 Ačkoli EHSV iniciativu vítá, rád by poukázal na to, že při spojení dílčích oblastí, jež jsou ve výrazně odlišných fázích vývoje, je třeba dále přihlížet ke konkrétním rysům všech tří jednotlivých dílčích oblastí, odlišným fázím vývoje, ale i k rozdílům mezi členskými státy.

Je nutné se zabývat rozdíly v kvalitě evropských nástrojů pro koordinaci národních politik. Zatímco v oblasti sociálního začlenění jsou konkrétní hlavní směry a cíle – společně s hlavními směry evropské politiky zaměstnanosti – smysluplné, v oblasti důchodů a zdraví je evropská koordinace stále do značné míry omezena na dohody o obecných kvalitativních cílech.

3.10 Při vývoji a provádění tří různých dílčích oblastí by však členské státy měly plně využít synergických účinků mezi nimi, protože se v mnoha případech překrývají. Opatření, které se učiní v jedné dílčí oblasti, může mít přímý vliv na ostatní dílčí oblasti. Pro členské státy je rovněž důležité překlenout propast mezi politickou vůlí a skutečným prováděním.

⁽⁶⁾ Viz Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise o Sociální agendě, odst. 1.2, zpravodajka: paní Engelen-Kefer, Úř. věst. C 294, 25.11.2005.

4. Konkrétní poznámky

Zapojení subjektů

4.1 Jedním ze tří přesahujících cílů je „posílit správu, transparentnost a zapojení zainteresovaných stran do navrhování, provádění a monitorování politiky.“

Sociální partneři a jiné klíčové subjekty organizované občanské společnosti se zapojují stále příliš málo. Využití otevřené metody komunikace v různých odvětvích nepřineslo očekávané výsledky, neboť členské státy se neidentifikovaly s dohodnutými cíli a činnostmi. Podobně několik národních akčních plánů vykazuje nedostatky, zejména co se týče vytvoření jasných národních cílů a strategií a aktivní účasti všech příslušných subjektů. Národní plány pro oblast zaměstnanosti, sociálního začlenění a jiné byly místo toho zčásti upraveny na byrokratické zápravy o činnosti.

4.2 EHSV je přesvědčen, že větší zapojení organizované občanské společnosti do všech fází procesu zvýší kvalitu národních akčních plánů. To zajistí, že zájmy a přání občanů budou v plánech zohledněny.

4.3 Komise právem prohlašuje, že otevřená metoda koordinace může podpořit zapojení do vytváření sociální politiky. Se sociálními partnery a dalšími příslušnými zainteresovanými stranami občanské společnosti je třeba se dohodnout na konsenzu, co se týče reformy k dosažení modernizace sociální ochrany s finanční udržitelností. EHSV se vyslovuje pro rozsáhlé zapojení subjektů ve všech fázích; od utváření politiky až k provádění a hodnocení. Participační rozhodování nezproštuje volené zákonodárce jejich odpovědnosti s ohledem na podporu sociálního pokroku a vysoké úrovně sociální ochrany.

4.4 EHSV uznává, že otevřená metoda koordinace postupovala odlišně ve všech třech dílčích oblastech, na které se nový rámec vztahuje. Otevřená metoda koordinace byla v oblasti sociálního začlenění více participační než v oblasti důchodů, ale stále to nebylo postačující. Zapojení sociálních partnerů a dalších klíčových subjektů do strategie týkající se důchodů bylo velmi omezené. Navzdory naléhavé potřebě zlepšit otevřenou metodu koordinace v oblasti sociálního začlenění EHSV velmi zdůrazňuje názor Komise, co se týče potřeby většího zapojení zainteresovaných stran do zbývajících dvou dílčích oblastí.

4.5 Na rozdíl od omezeného zapojení subjektů do otevřené metody koordinace v oblasti důchodů EHSV poukázal na mnohem vyšší míru zapojení zainteresovaných stran do evropských legislativních činností, pokud jde o systém doplňkových zaměstnaneckých důchodů. Tento protiklad odhaluje potřebu

zvýšit atraktivitu a zajímavost otevřené metody koordinace pro všechny zainteresované subjekty.

4.6 EHSV navrhuje, aby Výbor pro sociální ochranu organizoval pravidelnější a rozsáhlejší setkání se zástupci sociálních partnerů a jiných příslušných organizací občanské společnosti evropské úrovně i úrovně členských států. EHSV se rovněž domnívá, že představitelé vlády ve Výboru pro sociální ochranu mají velkou odpovědnost za organizaci setkání a účast při konzultacích se sociálními partnery a dalšími příslušnými zainteresovanými stranami občanské společnosti ve vlastních zemích.

4.7 EHSV by v rámci probíhajících činností týkajících se provádění Lisabonské strategie (7) měl zapojit sociální partnery a příslušné organizace občanské společnosti, jakož i hospodářské a sociální rady, pokud existují, do monitorování nového rámce otevřené koordinace a do podávání zpráv o pokroku před jarním summitem v roce 2007. Výbor by se měl zaměřit zejména na správu a oblasti, kde se skutečné zapojení subjektů do navrhování a provádění národních priorit projevilo jako úspěšné.

4.8 Transparentnost

Aby bylo zapojení zainteresovaných stran smysluplné, musejí mít včas přístup ke klíčovým dokumentům týkajícím se otázek politiky. Transparentnost je zapotřebí také tehdy, když Komise EU a členské státy analyzují a vyhodnocují nový rámec, například při provádění vzájemných hodnocení a při určování ukazatelů.

4.9 Vzájemné učení a osvědčené postupy

Vzájemné učení je ve všech třech dílčích oblastech nesmírně důležité. Je nutné vytvářet účinné systémy pro šíření osvědčených postupů a využívání nelegislativních opatření. Výměna zkušeností a vzájemné učení musí zahrnovat všechny subjekty s rozhodovací pravomocí na všech úrovních. Vzhledem k tomu, že sociální partneři a další příslušné zainteresované strany občanské společnosti mají specifické znalosti a rozsáhlé zkušenosti se sociálními politikami, musejí být zapojeny do určování a hodnocení možností pro šíření osvědčených postupů. Horizontální otázky, jež jsou pro úspěch nového rámce klíčové, zahrnují modely participačního rozhodování a zapojení zainteresovaných stran. Další důležitou otázkou je najít cesty a metody, jak vytvořit společnost přístupnou všem. A nakonec je nezbytné sladit sociální ochranu a konkurenceschopnost, aniž by došlo k odsunutí určitých skupin mimo trh práce. V tomto ohledu EHSV odkazuje na probíhající diskuse o celoživotním přístupu k zaměstnanosti a rovnováze mezi flexibilitou a jistotou zaměstnanosti. (8)

(7) Provádění Lisabonské strategie, příspěvní následující po mandátu Evropské rady 22. a 23. března 2005.

(8) Viz probíhající činnost EHSV k tématu Flexicurity: případ Dánska, zpravodajka: paní Anita Vium, ECO 167 a stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Směrování k evropské znalostní společnosti - příspěvek organizované občanské společnosti k Lisabonské strategii (průzkumné stanovisko), zpravodaj: pan Jan Olsson, spoluzpravodajové: paní Eva Belabed a pan Joost va Iersel, Úř. věst. C 65, 17.3.2006.

4.10 Vzájemné hodnocení

Vzájemné hodnocení a výměna osvědčených postupů jsou užitečné nástroje, neboť jsou konkrétní a inspirují zapojené subjekty. Komise musí zajistit, aby sociální partneři a další příslušné organizace občanské společnosti byly zapojeny do vzájemného hodnocení.

4.11 Evropský program PROGRESS

Sociální partneři a další příslušné organizace občanské společnosti musejí být schopny realizovat projekty ve všech dílčích oblastech nového programu Progress. Ve svém stanovisku EHSV vyjádřil obavy v souvislosti se skrovnými finančními prostředky programu⁽⁹⁾. Po rozhodnutí Evropské rady o finančním výhledu na období let 2007-2013 naše obavy vzrostly. EHSV velmi zdůrazňuje svou dřívější výzvu vyčlenit dostatečné finanční prostředky pro všechny dílčí části programu, včetně projektů souvisejících se sociální ochranou a sociálním začleněním.

4.12 Ukazatele

Pro poskytnutí dostatečně detailního, skutečného obrazu pokroku s ohledem na cíle je nutný analytický přístup, jenž se opírá o spolehlivé a srovnatelné ukazatele vysoké kvality. K určení příslušných ukazatelů jsou zapotřebí prostředky vyčleněné pro výzkum. Je nezbytné zaručit spolehlivost sběru a vyhodnocování dat. Zatímco jsou na evropské a národní úrovni stanovovány ukazatele, EHSV opakuje svůj požadavek vyzvat zainteresované subjekty k účasti na formulaci a hodnocení ukazatelů.⁽¹⁰⁾ Měl by to učinit Výbor pro sociální ochranu i členské státy.

Je třeba rozvíjet kvalitativní ukazatele. Je důležité, aby se příslušná kritéria založená na potřebách lidí odrážela ve výběru ukazatelů, a mohla tak změřit například přístupnost sociální ochrany pro všechny, kvalitu ve vztahu k očekáváním, zapojení uživatelů i uživatelskou vstřícnost.

Je třeba propojit ukazatele používané v otevřené metodě koordinace s ukazateli v Lisabonské strategii, a tak vytvořit ucelený obrazek o pokroku.

⁽⁹⁾ Viz stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Programu Společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu - PROGRESS, zpravodaj: pan Wolfgang Greif, Úř. věst. C 255, 14.10.2005.

⁽¹⁰⁾ Viz stanovisko EHSV k tématu Social Indicators* (Sociální ukazatele, stanovisko z vlastní iniciativy), zpravodajka: paní Giacomina Cassina, Úř. věst. C 221, 19.9.2002.

4.13 Zlepšení viditelnosti

EHSV při mnoha příležitostech zdůraznil, že komunikaci mezi Evropou a jejími občany maří stálý nedostatek příslušných transparentních informací. Vzhledem k tomu, že nový rámec se týká otázek, jež jsou občanům blízké, EHSV zdůrazňuje význam trvalé diskuse na všech úrovních, která by se zabývala budoucími výzvami a strategickou volbou v oblastech sociální ochrany, důchodů, zdravotní péče a sociálního začlenění. V této souvislosti musí Evropská komise také zlepšit viditelnost vlastních činností. Návrhy na to, jak podpořit takovou diskusi v rámci Lisabonské strategie, lze najít v jiných stanoviscích⁽¹¹⁾.

5. Doplnující poznámky k cílům

5.1 Nový rámec a jeho cíle jsou pro členské státy dobrou příležitostí, jak zdůraznit sociální rozměr ve svých národních programech reforem při stanovování a provádění konkrétních národních priorit, jež jsou spjaty s celkovými lisabonskými cíli, a plně dodržet zásadu subsidiarity. EHSV však nabádá členské státy, aby plně využívaly obecných pokynů připravovaných Evropskou komisí⁽¹²⁾.

5.2 V rámci dílčí oblasti sociálního začlenění „odstranění chudoby a sociálního vyloučení“ členské státy v průběhu roku 2006 sestaví nové národní akční plány sociálního začlenění.

5.2.1 EHSV se domnívá, že je nutné učinit konkrétní kroky, co se týče prioritních aktivit definovaných v březnu 2005 Radou pro zaměstnanost a sociální věci. EHSV připomíná cíl EU, aby členské státy učinily rozhodující kroky k odstranění chudoby do roku 2010⁽¹³⁾. EHSV dále zdůrazňuje, že politiky pro boj proti sociálnímu vyloučení jsou důležité z hlediska potřeby čelit demografickým výzvám.

5.2.2 EHSV považuje za zvláště důležité soustředit se na následující oblasti:

- boj proti chudobě, zejména mezi dětmi a mládeží, v rozsahu rámce politiky, jež podporuje děti a rodiny (včetně neúplných rodin) a rovnost, přičemž zároveň brání šíření chudoby mezi generacemi,

⁽¹¹⁾ Viz stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Příspěvek Komise k období pro úvahu a poté: Plán D pro demokracii, dialog a diskusi, zpravodajka: paní Jillian van Turnhout, Úř. věst. C 65, 17.3.2006 a stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Směrování k evropské znalostní společnosti - příspěvek organizované občanské společnosti k Lisabonské strategii (průzkumné stanovisko), zpravodaj: pan Jan Olsson, spoluzpravodajové: paní Eva Belabed a pan Joost va Iersel, CESE 1500/2005.

⁽¹²⁾ Pracovní dokument Evropské komise Guidelines for Preparing National Reports on Strategies for Social Protection and Social Inclusion* (Obecné pokyny pro přípravu národních zpráv o strategiích sociální ochrany a sociálního začlenění).

⁽¹³⁾ Evropská rada v Lisabonu, březen 2000.

- nová a lepší pracovní místa pro nejvíce znevýhodněné osoby, také „chudé pracovníky“,
- podpora rovného postavení mužů a žen,
- podpora rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením,
- opatření proti diskriminaci,
- integrace etnických menšin,
- předcházení existenci bezdomovců a boj proti tomuto jevu,
- přístup ke zdravotnickým a sociálním službám vysoké kvality bez ohledu na příjem,
- situace chronicky nemocných osob,
- záruka minimálního příjmu, opatření ke snížení zadluženosti a k přístupu k finančním službám a mikroúvěrům.

5.3 V rámci dílčí oblasti důchodů: „přiměřené a udržitelné důchody“, národní strategie pro důchody byly předloženy v loňském roce. V roce 2006 se předpokládá už jen doladění.

5.3.1 Prioritní otázky by mohly zahrnovat:

- zajištění příjmu ve stáří, který by starším lidem umožnil důstojně žít a zabránil jejich vyloučení ze společnosti,
- důchodové systémy poskytující přiměřené plnění pro skupiny osob zaměstnaných na smlouvy „nového stylu“ a pro samostatně výdělečně činné,
- podporu jednotlivce v rámci plánování důchodu.

5.4 V rámci dílčí oblasti zdravotní a dlouhodobé péče: „přístupná udržitelná zdravotní a dlouhodobá péče vysoké kvality“, členské státy poprvé sestaví národní plány.

5.4.1 EHSV by rád zdůraznil, že pečovatelské služby vysoké kvality odpovídající přísným technickým normám by měly být přístupné pro všechny. Pro dosažení finančně udržitelné zdravotní a dlouhodobé péče jsou aktivity týkající se prevence nesmírně důležité.

5.4.2 Prioritní otázky v nových národních akčních plánech by mohly zahrnovat:

- preventivní zdravotní péči,
- zdravotní péči na pracovišti pro všechny, zejména pro boj proti duševním a fyzickým onemocněním, a tedy pro poskytnutí příležitosti prodloužit si produktivní věk,
- spolupráci mezi poskytovateli sociální a zdravotní péče,
- vztah mezi poskytovateli péče a výrobci zboží a služeb v tomto odvětví,
- služby pro osoby, jež jsou na ně odkázané,
- normy kvality,
- výcvik pro různé kategorie pracovníků v pečovatelských službách, který by udržel pracovníky v tomto odvětví a přilákal nové,
- práva pacientů,
- poskytnutí domácí péče.

V Bruselu dne 20. dubna 2006.

předsedkyně

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Anne-Marie SIGMUND
